

Social cirkus främjar inklusion hos unga inom barnskyddet

En broschyr

Betty Causton

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	UP för sociala området
Identifikationsnummer:	4407
Författare:	Betty Causton
Arbetets namn:	Social cirkus främjar inklusion hos unga inom barnskyddet - En broschyr
Handledare (Arcada):	Mia Gustavson
Uppdragsgivare:	Sirkus Magenta ry – Silja Kyytinen
<p>Sammandrag:</p> <p>Examensarbetet är ett beställningsarbete av Sirkus Magenta ry som har social cirkus som sitt expertområde. Sirkus Magenta ry önskar utöka sin verksamhet till svensk språkiga barnskyddsklienter i huvudstadsregionen. Syftet med detta arbete är att informera pedagoger och beslutsfattare som arbetar på svenska med barnskyddets unga om social cirkus och dess möjligheter. Frågeställningarna är: Vad är social cirkus? Hur främjar social cirkus inklusion hos unga inom barnskyddet? Examensarbetet är avgränsat till unga i åldern 12–17 som är barnskyddsklienter placerade att bo utom hemmet. Den teoretiska delen av examensarbetets teoretiska referensram är socialpedagogik med en sociokulturell inspiration som huvudvikt samt inklusion. Metoden som använts i detta examensarbete är produktutveckling. Resultatet i examensarbetet är en produkt, broschyren som sammanställts på basen av den teoretiska delen.</p> <p>Det finns allt fler unga barnskyddsklienter som placeras att bo utom hemmet. Det är viktigt att dessa unga får möjlighet att uppleva lyckande och misslyckande i en trygg miljö där de kan lära sig bättre sociala färdigheter och känna tillhörighet. Undersökningen påvisar ett samband mellan sociokulturell inspiration och social cirkus. Social cirkus är ett innovativt sätt att inspirera och målet med lektionerna är sociala färdigheter och inklusion framom själva utförandet av cirkuskonsterna. Social cirkus går att använda i alla åldersgrupper.</p>	
Nyckelord:	socialpedagogik, sociokulturell inspiration, inklusion, social cirkus, Sirkus Magenta ry
Sidantal:	42
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social Services
Identification number:	4407
Author:	Betty Causton
Title:	Social Circus Helps Foster Inclusion for Youth in Foster Care – A Brochure
Supervisor (Arcada):	Mia Gustavson
Commissioned by:	Sirkus Magenta ry – Silja Kyytinen
<p>Abstract:</p> <p>This degree thesis was made for Sirkus Magenta ry that has social circus as their main interest. Sirkus Magenta ry is striving to expand to the Swedish-speaking child welfare within the larger Helsinki area. The purpose of this degree thesis was to inform workers within child welfare's foster care about social circus and the benefits thereof. The research questions are: What is social circus? How can social circus help foster inclusion for youth in foster care? The study is limited to focus on youth aged 12-17 that child welfare has placed to live in foster care. The theoretical frameworks in this study are social pedagogy with the emphasis on sociocultural inspiration and inclusion. The work has been conducted as a product development resulting in a brochure in Swedish made based on the theoretical part of the degree thesis.</p> <p>There are more and more youth within child welfare that have been placed to live in foster care. It is important that these youth have the opportunity to experience success and failure in a safe environment, the opportunity to learn better social skills and develop a sense of belonging. I examined and found a connection between social circus and sociocultural inspiration. Social circus is an innovative way to use the circus arts as a method to inspire social interaction leading to social skills and inclusion. Social circus can be used in all age groups.</p>	
Keywords:	social pedagogy, sociocultural inspiration, inclusion, social circus, Sirkus Magenta ry
Number of pages:	42
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosiaaliala
Tunnistenumero:	4407
Tekijä:	Betty Causton
Työn nimi:	Sosiaalinen sirkus edistää sijaishuollon nuorten osallistumista yhteiskuntaan – Esite
Työn ohjaaja (Arcada):	Mia Gustavson
Toimeksiantaja:	Sirkus Magenta ry – Silja Kyytinen
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa soveliaista tiedotusmateriaalia sosiaalisesta sirkuksesta ja sen mahdollisuuksista sijaishuollon piirissä työskenteleville ruotsinkielisille päättäjille ja kasvattajille. Opinnäytetyö on tehty sosiaaliseen sirkusopetukseen erikoistuneen Sirkus Magenta ry:n toimeksiannosta ja koostuu tutkimuksellisesta osasta sekä sen pohjalta tuotetusta ruotsinkielisestä esitteestä sijaishuollon piirissä toimiville tahoille. Sirkus Magenta ry:n tavoite näille opinnäytteen tuloksena syntyneille suoritteille on kyetä laajentamaan toimintaansa ruotsinkielisen sijaishuollon nuorten piiriin pääkaupunkiseudulla. Tutkimusongelmikseni olen valinnut, yhteistyössä toimeksiantajani kanssa, seuraavat kysymykset: Mitä on sosiaalinen sirkus? Kuinka sosiaalinen sirkus edistää sijaishuollon nuorten osallistumista yhteiskuntaan? Toimeksiantaja rajasi kohderyhmäksi 12-17 vuotiaat sijaishuollossa asuvat nuoret. Työn teoreettisina viitekehyksinä toimivat sosiaalipedagogiikan sosiokulttuurisen innostamisen- sekä sosiaalistumisen haarat.</p> <p>Lastensuojelun piirissä olevien sijaishuoltoon sijoitettujen nuorten määrä on kasvanut viime vuosina. On tärkeää, että lastensuojelun piirissä olevat sijaishuoltoon sijoitetut nuoret saavat mahdollisuuden kokea onnistumisia ja epäonnistumisia turvallisessa ympäristössä, jossa heillä on mahdollisuus oppia ja harjoitella sosiaalisia taitoja ja tuntea kuuluvansa ryhmään. Sosiaalisessa sirkuksessa yhdistellään innovatiivisesti sirkusopetusta ja pedagogisia menetelmiä painottaen sosiaalisen vuorovaikutuksen oppimista enemmän kuin varsinaisia sirkustaitoja. Tutkin onko sosiokulttuurisen inspiaraation ja sosiaalisen sirkuksen välillä yhteys ja totean yhteyden löytyvän.</p>	
Avainsanat:	sosiaalipedagogia, sosiokulttuurinen innostaminen, sosiaalinen sirkus, Sirkus Magenta ry.
Sivumäärä:	42
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	

INNEHÅLL

1 Inledning	6
1.1 Syfte och frågeställning	7
1.2 Avgränsning.....	7
1.3 Bakgrund: Att finna sin egen plats inom cirkusen.....	9
2 Teoretisk Referensram	11
2.1 Barn i utsatta livs situationer.....	12
2.1.1 <i>Insikt i vad barnet varit med om innan det placeras utom hemmet</i>	13
2.1.2 <i>Placerade barns behov av social inklusion</i>	15
2.2 Social cirkus	16
2.2.1 <i>Sociokulturell inspiration</i>	17
2.2.2 <i>Till vem riktar sig social cirkus?</i>	19
2.2.3 <i>En kurs i social cirkus för unga</i>	21
2.3 Hur social cirkus främjar ungas social inklusion	22
3 Metodval: produktutveckling	23
4 Projektredovisning och etiska överväganden av innehållsval	24
4.1 Tidigare forskning och sökning av material	24
4.2 Layout för broschyren.....	26
4.3 Val av text för broschyren.....	29
4.4 Bilderna i broschyren.....	33
5 Resultat: Broschyren	35
6 Diskussion och förslag på fortsatt forskning.....	36
Källor	39
Bilagor	43
1. Tillstånd för fotografering samt användning av foton.....	43
2. Broschyren	43

1 INLEDNING

Jag märkte att social cirkus väckte nyfikenhet hos människor då jag berättade om det, och de ville veta mera. Böcker och information om social cirkus finns inte på biblioteket och tas inte heller upp i läroplanen på Arcada. Statistik visar att allt fler unga blir brådskande placerade att bo utom hemmet (Kuoppala & Säkkinen, 2012:5). Kombinationen av dessa två står nära mitt hjärta, att kunna hjälpa unga att må psykiskt bättre genom social cirkus. Är det möjligt?

Jag har själv ett stort personligt intresse och egen erfarenhet av de sociala sidorna av cirkus. Jag är medveten om att detta starka band kan göra att jag ibland använder mig av begrepp och antaganden som används vardagligt inom cirkusvärlden utan att jag förklarar dem närmare. Därför ska jag försöka vara mycket tydlig och öppen med att förklara för mig självklara ord och antaganden. Jag har kort förklarat cirkusens huvuddiscipliner för att de läsare som inte är insatta i cirkusvärlden ska få en bättre förståelse för arbetet.

Det finns ett pågående nationellt projekt, Vaikuttava sirkus -hanke, med syfte att utreda hur social cirkus påverkar deltagarna fysiskt, psykiskt och socialt. Jag har varit i kontakt med Jukka Lindman, en av forskarna inom Vaikuttava sirkus -hanke. Enkäten och intervjufrågorna de utarbetar kommer till de sociala cirkusarnas förfogande i början av 2014 som produkter av projektet. Lindman anser det vara viktigt att informera beslutsfattare om vad social cirkus går ut på. Genom att informera om vad social cirkus är kan den sociala cirkusen Sirkus Magenta ry få fler bidragsansökningar godkända och därigenom utöka sitt arbete inom den sociala sektorn. Sirkus Magenta ry deltar i Vaikuttava Sirkus -hanke under tiden 1.11.2011–28.2.2014.

Sirkus Magenta ry har önskat att jag skulle sammanställa ett material i form av en broschyr på svenska. Broschyren ska användas som underlag när Sirkus Magenta ry söker medel för verksamheten på svenska för unga barnskyddsklienter som är placerade att bo utom hemmet. Att kunna visa på den möjliga socialpedagogiska anknytningen till social cirkus skulle främja målgruppernas integration i samhället.

Jag har sammanställt ett separat kapitel om arbetets syfte och frågeställning samt avgränsning och begrepp för att läsaren lättare ska kunna följa resten av arbetet. I

kapitlet redogör jag för orsaken till att jag valt att använda vissa termer och där förklarar jag också kort vad de innebär.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med mitt arbete är att ge information om social cirkus till fostrare och beslutandeorgan i hopp om att sprida social cirkus till de svensktalande, främst inom barnskyddet.

Forskningsfrågorna som jag söker svar på är följande:

- Vad är social cirkus?
- Hur främjar social cirkus inklusion bland unga inom barnskyddet?

Den första frågan är mycket öppna och genom den vill jag få en bred bild av vad och för vem social cirkus är. Min andra fråga avgränsar mitt arbete och fokuserar på unga inom barnskyddet som är placerade att bo utom hemmet. Jag väljer att fokusera detta arbete på individen, barnet, även om jag förstår vikten av familjens betydelse i ett barns liv.

1.2 Avgränsning

Min referensram är socialpedagogisk med betoning på sociokulturell inspiration. Jag har valt att koncentrera mig på inklusion och de sociala aspekter som främjas genom inklusion. Sociokulturell inspiration tar upp individens empowerment och delaktighet. Jag har valt att använda ordet *inklusion* som innehåller delar av dem båda. Inklusion är motsatsen till exklusion, dvs. utslagenhet och marginalisering, att stöta ut någon eller hålla någon utanför (Madsen 2006:172).

Att definiera begreppet ”utslagen” är inte lätt. Det finns många olika slag av utslagenhet och utanförskap. Det kan till exempel vara finansiellt, socialt eller sexuellt. Det som alla utslagna personer har gemensamt är att de känner sig stå ofrivilligt utanför och socialt isolerade. De är exkluderade från samhället genom brister i deras sociala nätverk och brister i att utnyttja de stödåtgärder som samhället erbjuder. (Taskinen 2007:4)

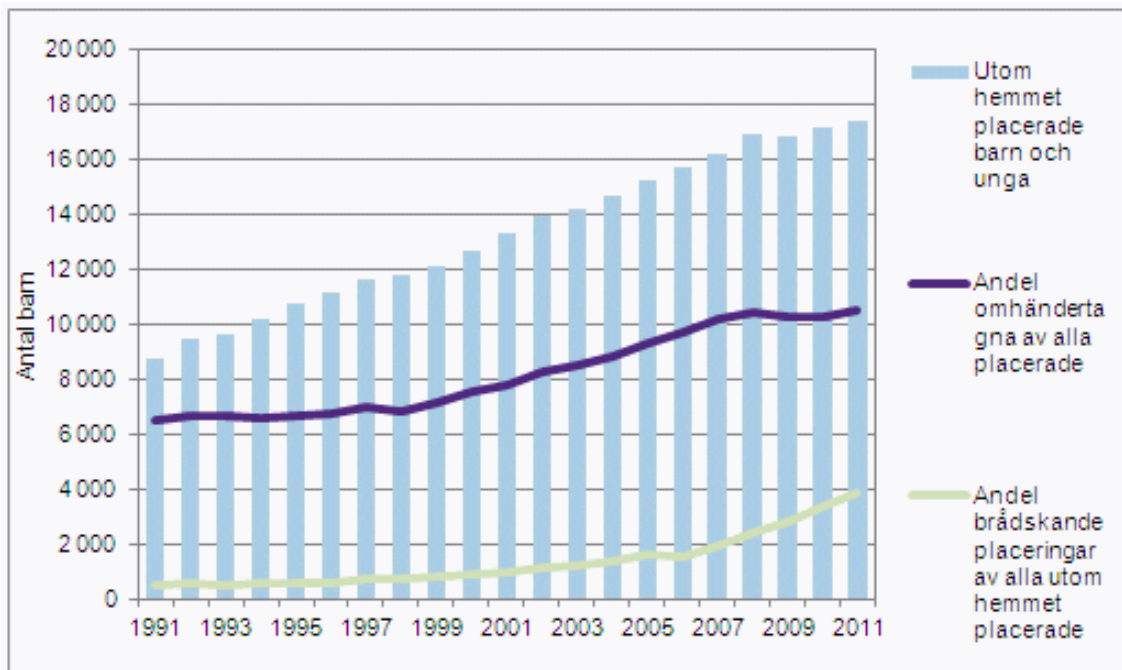
Enbart yttre faktorer gör inte en person utslagen. Personen bör även subjektivt känna sig utslagen (Jahnukainen & Järvinen 2001:143). Exklusion bland barn och unga i skolan

leder till försvagad självkänsla, sämre akademiska färdigheter och många sociala problem (Taskinen 2007:8).

Sociokulturell inspiration är i grund och botten en positiv energi som sprids. Inklusion inbegriper samma positiva energi och motverkar allt det ovan nämnda. För att förhindra eller minska utslagenhet, exklusion och marginalisering används just inklusion. Därför har jag valt i mitt arbete att fokusera på inklusion.

Begreppet ”barn” används i FN:s deklaration om barnens rättigheter och i Finlands lag som något som avser alla som inte är myndiga, dvs. aderton år fyllda (Barnskyddslagen 2007). I många utvecklingspsykologiska verk indelas ”omyndig” i många olika åldrar med klara skillnader beroende på individens utvecklingsskede. Barnskyddslagen definierar *barn* som personer i åldern 0–17 år och *unga* som personer i åldern 18–20 år. I detta arbete har jag utgått från att begreppet *barn* innefattar allt från nyfödda till myndiga. Begreppet *ung* eller *unga* avgränsar jag i samråd med uppdragsgivaren till 12–17-åringar.

Enligt Statistikcentralen (se figur 1) har mängden barn som placerats utanför hemmet de senaste tio åren nästan fördubblats. År 2011 var 10 535 barn placerade inom barnskyddet. Av dessa var 3 867 av brådskande placeringar. Statistiken visar att en märkbar ökning av de brådskande placeringarna inträffade 2007 och ökningen är fortfarande oroväckande. Ökningen syns främst i mängden omhändertagna och placerade utom hemmet 13–17-åringar. (Kuoppala & Säkkinen 2012:2, Statistikcentralen 2013).

Figur 1. Barn och unga som placerats utom hemmet samt andel omhändertagna och i brådsökande ordning placerade barn 1992–2011. (Kuoppala & Säkkinen 2012:1, Statistikcentralen 2013)

1.3 Bakgrund: Att finna sin egen plats inom cirkusen

Cirkusens historia går långt tillbaka i tiden. Redan de forna egyptierna hade akrobater som underhöll på fester. Cirkus har alltid varit förknippat med glädje och skratt, ibland med spänning och det som är annorlunda. Cirkusen är i konstant rörelse och välkomnar förändring. I cirkusvärlden är det accepterat att vara annorlunda och det finns många olika cirkuskonster. Inom cirkusen kan man inte bli fullärd, utan man kan alltid vidareutveckla sig själv och hitta på nya redskap. Det handlar om att finna sin egen talang och att vara kreativ. (Cirque du Soleil 2011.)

Då man talar om cirkus associerar man lätt till ett cirkustält som erbjuder glädje och spänning. De flesta cirkusar ger föreställningar där man mot betalning får njuta av programmet, där cirkusartisterna uppträder med eller utan djur. Det inger en känsla av karnevalstämning och fina upplevelser.

Nycirkus är cirkusartister som med ett nytt koncept erbjuder en föreställning. Det finns olika teman, och cirkuskonsterna utförs av cirkusartister, inte av djur. Till skillnad från traditionell cirkus finns det ingen direktör som presenterar artisterna. Det man skapar är

en helhet där scenen kan vara ett klassrum, en teater, vad som helst. Man skapar allkonstverk med gränsöverskridande samarbete med andra konstformer.

Det finns i dag ett stort utbud av cirkusskolor som erbjuder cirkus som hobby. Det är en kombination av fysisk träning och uppträdande. Inom ramen för hobbyverksamheten lär man ut olika cirkusgrenar och sprider glädje till deltagarna i en sporrande och utmanande miljö. Lektionernas tyngdpunkt ligger i att man ska bli bättre på själva cirkusgrenen, att sträva efter fullständigt korrekt utförande av rörelsen och att öva sig på uppträdandets utmaningar.

I olika källor uppräknas fem eller sex underkategorier eller discipliner inom cirkus. Om man räknar med fem discipliner ingår trolleri i clowneri. Jag har valt att inte skriva om det som en egen kategori. Det är omöjligt att räkna upp alla grenar, eftersom det hela tiden uppstår fler. Cirkusgrenarna har sina discipliner som jag här bara ger några exempel på.

Akrobatik utgör grunden till många andra grenar. Det handlar om gymnastiska konststycken av hög teknisk svårighetsgrad som kräver många fysiska egenskaper som är gemensamma med de som krävs inom gymnastiken. Inom cirkusen ses akrobatik som grunddisciplinen ur vilken flera discipliner utvecklats och där nya redskap tas fram hela tiden. (Björkfors & Lind 2009:66)

Parakrobatik är en blandning av akrobatik och ekvilibrism (balans) där två eller flera personer tillsammans gör akrobatik. När parakrobatik utförs med flera personer bildar dessa olika formationer och pyramider. Inom luftakrobatik används redskap som även de har vidareutvecklats. I sitt uppträdande använder akrobaterna tyg, rep eller straps som hänger ner från taket. (Björkfors & Lind 2009:72)

Jonglering eller objektmanipulering täcker alla de redskap som kastas upp i luften. Till de vanligaste redskapen hör bollar, käglor och ringar men också eldjonglering och diabolon räknas hit. Eldjonglering har liknande redskap som vanlig jonglering men de är utrustade med material som kan dränkas i brännvätska för att sedan tändas på. De är oftast gjorda av material som inte är så lättantändliga. (Björkfors & Lind 2009:86)

Det är svårt att reda ut hur clownen utvecklats genom tiderna. Clownen har ofta haft rollen som maktens och människans spegel. På 1800-talet hade cirkusclownen som

uppgift att fylla tomrummet mellan akterna, men clowneriet utvecklades snabbt till en egen form. Att associera clownen med en röd näsa är vanligt inom den traditionella cirkusen medan nycirkusens clown sällan har röd näsa. Clownen har inom sig alla de känslor som vi människor kan känna. Ofta överdriver clownen känslorna. Trollkonster eller optiska illusioner har en lika rik historia som clownen och anses vara en del av cirkusvärlden. (Björkfors & Lind 2009:80)

Varje individ har fullständig rätt och uppmuntras till att hitta på nytt eller kombinera två discipliner som redan finns för att göra någonting som inte gjorts förut. Det finns oändligt med möjligheter och därmed även någonting för var och en. Inom social cirkus, där målet är att stöda utvecklingen av sociala kompetenser framom själva utförandet, finns det något för var och en samtidigt som varje deltagare har en viktig uppgift i att vara en del av gruppen.

2 TEORETISK REFERENSRAM

Min teoretiska referensram är socialpedagogisk. Jag kommer att ge en teoretisk bakgrund till social cirkus och visa varför social cirkus passar som metod för unga inom barnskyddet som är placerade utom hemmet. I detta kapitel har jag sammanställt allt tillgängligt material och använder det som grund för den skriftliga delen av min broschyr.

Socialpedagogiskt arbete är alltid inriktat på dialog, på växelverkan mellan människor. Det är nödvändigt att individerna deltar i processens alla skeden. Socialpedagogiska problem och fenomen är mångfasetterade och de förändras ständigt. Socialpedagogiskt arbete är på individ-, grupp- och samhällsnivå. (Hämäläinen & Kurki 1997:49)

Det är vi, samhället, som bildar kulturen, det som skiljer oss från andra. Cirkusen hör till vår kultur och kulturen ger oss en känsla av tillhörighet, inklusion. Individen fostras och utvecklas tillsammans genom växelverkan med andra. Genom interaktion med andra har individen möjlighet att bli inkluderad. Det är viktigt att kunna erbjuda möjlighet till inklusion.

Det är särskilt viktigt för unga inom barnskyddet som blivit placerade utom hemmet att få stöd i att fortsätta att utveckla de egna sociala färdigheterna. Deras liv är turbulent

och har inneburit stora förändringar. Kommunen bör stöda dessa unga så att de inte har ett sämre utgångsläge än andra unga. (Saastamoinen 2010:132–125)

2.1 Barn i utsatta livs situationer

Behov av barnskydd uppkommer då föräldrarnas förmåga att möta barnets behov blir otillräcklig och äventyrar barnets utveckling och välfärd. Barnskyddet grundar sig på sättet vi ser på barn i dag. (Solantaus 2012: 247, Taskinen 2007:11)

FN:s konvention om barnets rättigheter från 1989 är den viktigaste delen i konventionen om mänskliga rättigheter som också Finland skrivit under. Grundprinciperna i konventionen är att alla barn bör ha samma rättigheter, att alla barn har rätt till liv och utveckling, att barnets bästa ska beaktas i alla beslut och att alla barn har rätt att säga sin mening och få den respekterad. Dessa huvudvärderingar ligger som grund för Finlands barnskyddslag 13.4.2007/417. (Taskinen 2007: 7)

Enligt barnskyddslagen (2007/417 1 kap 2 §) har föräldrarna och andra vårdnadshavare huvudansvaret för barnets välfärd genom att trygga en harmonisk utveckling. Om detta inte uppfylls är den kommun där barnet bor skyldig att fostra barnet. Genom brådskande placering eller omhändertagande av barnet kan kommunen erbjuda ett tryggt hem åt barnet (Barnskyddslagen 2007/417 3 kap 11 §).(Taskinen 2007:7–8)

Historiskt sett har barn inte alltid haft samma rättigheter som i dag. Bevis på att misshandel eller vanvård har förekommit för länge sedan finns inte dokumenterat, däremot finns det skönlitteratur från 1800-talet som tangerar ämnet. Först på 1950-talet har läkare dokumenterat att de misstänkt att barn fått skador till följd av misshandel men utan egentliga bevis. År 1962 skrev barnläkaren Henry Kempe den första forskningsartikeln om kliniska och radiologiska fynd hos barn som varit med om fysisk misshandel och i vissa fall lett till barnets död. Efter denna vetenskapliga artikel har barnmisshandel inte gått att förneka. Under 1970-talet började man lyfta fram det tabubelagda ämnet om sexuellt utnyttjande av barn. Under 1990-talet publicerades klinisk litteratur för läkare för att känna igen emotionell, psykisk och fysisk barnmisshandel av olika slag. Det har varit svårt att planera och utföra förebyggande arbete i brist på kunskap och facklitteratur. (Söderholm & Kivitie-Kallio 2012:15)

Med tanke på barnens välfärd och barnfamiljernas ställning i samhället ser största delen av barnen i dag ut att leva bättre än någonsin, men det finns också en betydande och ökande del barn som mår dåligt och lider av mångfasetterade, hopande problem. En trend som syns i dagens barnfamiljer är sjunkande inkomstnivå. Allt fler lever nära eller under fattigdomsgränsen. Vuxna utan barn under fattigdomsgränsen är ofta arbetslösa medan hälften av de vuxna i barnfamiljer under fattigdomsgränsen förvärvsarbetar. Stödet till barnfamiljerna har inte stigit i takt med indexförhöjningarna och därför har inte fattigdomen minskat. Fattiga familjer är beroende av olika socialstöd. Familjerådgivningar, behovet av specialundervisning, personer med psykiska problem, depression och behovet av barnskydd har ökat betydligt under de senaste två årtiondena. (Salmi et al. 2012:23–26)

De orsaker som leder till att barn placeras utom hemmet är ofta mångfasetterade och mycket individuella. Barnskyddet utgår alltid i sina utredningar från barnets behov och vårdnadshavarnas förmåga att möta dem. Det kan vara barnets beteende som äventyrar barnets egen hälsa eller utveckling. Oftast är det vårdnadshavarna som inte kan erbjuda uppväxtförhållanden som tryggar barnets hälsa och utveckling (Gottberg 2012:55). Nästan hälften av de barn som placerats utom hemmet kommer från familjer som beviljats utkomststöd (Salmi et al. 2012:33).

Förebyggande barnskydd med tidigt ingripande där barnet bor hemma i den egna familjen och hela familjen får stöd är mest kostnadseffektivt, men det är svårt att bevisa det. I genomsnitt kostar ett år i institutionsvård 90 000 euro per barn, ett professionellt familjehem 59 000 euro och ett fosterhem 22 000 euro per barn. Tilläggskostnader kommer från individuella behov av olika former av terapi, läkarbesök och möten med socialarbetare. Varje barn inom barnskyddet behandlas som en individ med individuella behov, vilket gör att varje placerat barn kostar olika. (Heinonen et al. 2012:7–8)

2.1.1 Insikt i vad barnet varit med om innan det placeras utom hemmet

Klientprocessen inom barnskyddet i Finland börjar genom kontakt med barnskyddsmyndigheterna. Kontakt kan tas av barnet självt, föräldern eller genom en barnskyddsanmälan. Kontakt med barnskyddsmyndigheterna leder till en utredning av behovet av barnskydd. Det kan konstateras att det inte finns behov av barnskydd och i

sådana fall upphör klientrelationen medan dokumentationen bör sparas. (Barnskyddslagen 13.4.2007/417 5 kap 25–28 §, Taskinen 2007:31–34)

När det konstateras behov av barnskydd finns det flera alternativa åtgärder att ta till. Det kan fattas beslut om öppen vård inom barnskyddet där barnet fortsätter att bo hemma men får lämpliga stödåtgärder som är skräddarsydda för att stöda det enskilda fallet. I en välfungerande kommun samarbetar olika förvaltningsnämnder med socialmyndigheterna för att trygga familjens och barnets välfärd. (Barnskyddslagen 13.4.2007/417 7 kap 34–37 §, Taskinen 2007:34,42–44)

Brådskande placering innebär att omhändertagandet eller vården utom hemmet ordnas för att trygga barnet när behovet av barnskydd är konstaterad. Brådskande placering är kortvarigt och barnet återvänder hem inom 30 dagar om inte åtgärder vidtagits för att omhänderta det och erbjuda vård utom hemmet. Vid omhändertagning fräntas vårdnadshavarens rättighet som barnets fostrare, och ansvaret för fostran överförs till olika delar av socialväsendet. Detta kan ske i samtycke med vårdare och prövas i förvaltningsdomstolen. Omhändertagande prövas i förvaltningsdomstolen om ett minst 12-årigt barn eller vårdnadshavaren motsätter sig omhändertagande. Vård utom hemmet avser både brådskande placeringar och placering av barn som har blivit omhändertagna. Barn kan placeras att bo utom hemmet som en stödåtgärd inom öppenvården eller eftervården. (Barnskyddslagen 2007/417 8-11 kap, Taskinen 2007:34,47–51, 70, 80)

Tillräcklig social interaktion är lika nödvändigt för ett barn som mat. Den tidiga anknytningen är av ytterst stor betydelse för den fortsatta utvecklingen, och brister i den kan leda till avvikande utveckling. Frånvarande, fientlig eller fränstötande emotionell interaktion är skadligast för barnets emotionella utveckling. Barnet kan oftare visa beteenden såsom överdriven medgörlighet, tillbakadragenhet, aggressivitet och ilska än positiva känslor. (Mäkelä & Salo 2012:260, 263)

Ofta har barn som blir placerade utom hemmet redan fått ta del av öppenvårdens stödåtgärder. Deras vardag är konkreta handlingar förknippade med vardagliga sysslor i stället för att ibland leka, skämta eller fåna sig. Deras emotionella utveckling behöver stödas mot en mer positiv emotionell utveckling och en upplevd trygghet. All kreativ verksamhet stöder barnet att få kontakt med hela skalan av känslor även de känslor som har trängts undan. Genom dagliga rutiner som hjälper barnet att förutse vad som

kommer att hända, såsom mattider, läggdags och läxläsning, lär sig barnet att känna sig trygg. (Sinkkonen 2012:274–275)

Alla barnets arenor bidrar till dess utveckling. Om det är svårt på en arena kan en annan stöda barnet. Barn behöver flera stödande vuxenkontakter i sitt liv. Barnets hobbyverksamhet är viktig för barnets känsla av delaktighet och inklusion. Den förebygger ensamhet och utslagenhet samt med dessa förknippade problem, vilket är viktigt för utvecklingen. Att bli accepterad och inkluderad kan vara avgörande för den ungas utveckling om familjens vuxna har problem. (Solantaus 2012:246–247)

2.1.2 Placerade barns behov av social inklusion

Människan är till sin natur en social varelse som lär sig sociala normer i växelverkan med andra. Keltikangas-Järvinen säger att det att vara social är en medfödd egenskap medan social kompetens är något man kan lära sig (Keltikangas-Järvinen 2010:17).

Madsen (2001:96) menar att socialiseringsprocessen handlar om en naturlig process där individens sociala kompetens utvecklas för att individen ska anpassa sig till omgivningen. Individen blir en del av samhället genom att ha liknande värderingar, livssätt och seder som samhället runt omkring. Processen påverkas av den kontext som individen befinner sig i. Grunden för en positiv social kompetens bildas i anknytning till föräldrarna, som erbjuder trygghet och ovillkorlig kärlek. Barnet lär sig nya normer och värderingar då kontexten förändras. Det lär sig att normerna och värderingarna skiljer sig även mellan barn och vuxna och att normerna och värderingarna t.ex. i dagvården med andra barn och vuxna är andra än de som finns i hemmet. I socialiseringsprocessen ingår många olika faktorer som påverkar individen. Det är det som gör att vi alla är olika. (Madsen 2001:96–98)

“Social inklusion representerar en föreställning om att det är möjligt att upplösa de skarpa gränserna mellan det normala och det avvikande, mellan det allmänna och det speciella.”

Madsen 2006

Madsen (2006:172) förklarar betydelsen hos *inklusion* med det att vara innefattad i en helhet, att bli räknad med. Genom Salamancadeklarationen (UNESCO 1994), enligt

vilken alla har rätt till bildning, har begreppet ”inclusion” blivit en naturlig del av skolvärlden.

Målen med inklusion är att på olika plan nå diversitet som ett samhälleligt godkänt värde och skapa möjlighet för alla att delta. Det är en rad processer som kan ha många olika kännetecken. (Madsen 2006:178)

Genom att skapa gemenskap får individen uppleva olika roller och känna sig behövd. Detta sociala deltagande ses som en förutsättning för lärande och utveckling. För att inklusionen ska lyckas bör gemenskapen finnas på de sociala arenor där barnet är. Det är även viktigt för individer med särskilda behov att uppleva gemenskap med likasinnade och få referensstöd. (Madsen 2006:178–179)

Kurki (2010a:65) skriver att nödvändiga grundelement i samhället är att individen deltar, aktiverar sig och handlar. Det får individerna att närma sig varandra och orsakar interaktion. Inom socialpedagogisk ungdomsfostran utgår man från att samhället är uppbyggt av värdefulla och oersättliga individer som genom sitt deltagande i samhället bildar kulturen och därigenom kan växa till sin fulla potential som aktiva samhällsmedlemmar. (Kurki 2010b: 202)

2.2 Social cirkus

Social cirkus är ett innovativt sätt att använda cirkusens redskap, cirkuskonster och den stödjande cirkusandan för att förbättra individers sociala färdigheter. Genom att erbjuda en trygg miljö med spänning och kreativitet får deltagarna en känsla av att lyckas samtidigt som det finns en dimension som är mer fysiskt krävande. (Cirque du Soleil 2011, Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013b)

Målet med social cirkus är att deltagarna ska bli mer fördomsfria, stärka sin självkänsla och sitt självförtroende, visa respekt och ihärdighet samt ha en större tolerans för det avvikande och okända. Deltagarna lär sig att ta hänsyn till varandra och deras grupptillhörighet och samarbetsförmåga stärks. (Caravan 2011:4, Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013b)

Social cirkus kom officiellt till på 1990-talet och är i dag utspritt över hela världen. Många uppträdande cirkusar har social cirkusverksamhet. Cirque du Soleil är

världsberömd för sina konstskapelser på scenerna och är även en av de största spridarna av social cirkus i världen genom en social cirkus med namnet Cirque du Monde (Världscirkus). I Finland finns många cirkusskolor med en liten social cirkusverksamhet, b.la. Circo – uuden sirkuksen keskus, Espoon esittävän taiteen koulu, Oulun Tähtisirkus, Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Pii Poo, Sorin Sirkus, Sirkus Supiainen, Tuliteatteri Flamma, Turun sirkus, Monitaideyhdistys Piste ry, Sairaalaklovnit ry, SirkusUnioni och Sirkus Magenta ry. Sirkus Magenta ry är den enda som aktivt gått ut med att de har social cirkus som huvudsakligt intresseområde och att social cirkus är deras specialkunnande (Sirkus Magenta 2013, Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013b)

2.2.1 Sociokulturell inspiration

Materialgrunden är snäv, eftersom jag huvudsakligen har använt mig av Leena Kurkis material om sociokulturell inspiration. Dock motiverar jag användningen av just det materialet med att Kurkis forskning också omfattar fransk- och spanskspråkiga områden, som inte jag haft möjlighet att studera närmare på grund av bristande språkkunskaper. Jag vill nämligen avgränsa mig till den franska och spanska utvecklingen inom sociokulturell inspiration, eftersom social cirkus och hela cirkusvärden har starka rötter i den fransk- och spanskspråkiga kulturen.

Där socialpedagogik kombinerar det sociala med pedagogik, kan man tänka sig att sociokulturell inspiration också tar med kulturen. Hämäläinen (1999:72) poängterar att sociokulturell inspiration är en del av socialpedagogiken. Den socialpedagogiska energin åstadkommer rörelse med tyngdpunkt lagd på inklusion och känsla av tillhörighet (Hämäläinen 1999:72). Det är inom det socialpedagogiska området som pedagogiken förverkligas och blir en del av vardagen (Hämäläinen & Kurki 1997: 196).

Sociokulturell inspiration började i Frankrike efter världskrigen som en rörelse och metod för socialt arbete. Sociokulturell inspiration handlar om att stöda tillkomsten av sociala relationer, det är alltid frågan om växelverkan mellan människor och godkännande att det alltid kommer att finnas problem. (Kurki 2000:73, Kurki 2010a:65–66)

Grunden för sociokulturell inspiration finns i de romansktalande länderna och banbrytaren inom området anses vara Paulo Freire med sin frigörande pedagogik. J-C Gillet har skrivit om byggstenarna och filosofin, en medvetenhet om att situationen kan bli bättre och att vi är fria och kunniga att ta ansvar för våra gärningar. (Kurki 2000:76, Kurki 2010a:66)

Ordet inspiration kommer från latinets anima/animus som kan ha två betydelser: 1) att ge liv och ande; 2) att vara i ett förhållande till någon eller något. Etymologiskt kan man förklara det som livsgivande, drivande motivation, att etablera relationer och samhällsbyggande verksamhet. Sociokulturell inspiration är att väcka energi till liv där det inte finns. Det handlar om att skapa rörelse som stöder socialisation och växelverkan mellan individer och samhället. Individerna upplever sig vara jämbördiga med andra. Genom känslan av att vara jämbördig har alla en möjlighet att bidra till förändring och därigenom förbättra livskvaliteten för alla. Målet är uppnått när samhället är aktivt medvetet om solidariska värderingar. (Kurki 2000:19, Kurki 2010a:66)

Sociokulturell inspiration har till uppgift att förändra den omkringliggande verkligheten så att individerna kan möta de verkliga behoven i samhället och få förståelse och kunna delta i kulturen omkring dem. Det krävs en inre förståelse och attityd för att samlevnaden ska fungera inom samhället så att man ska känna sig inkluderad. (Hämäläinen & Kurki 1997:199)

Sociokulturell inspiration kan delas in i tre dimensioner som länkar samman hela verksamheten: en pedagogisk, en social och en kulturell dimension. Kulturen är en avspegling av livsstilen hos individer som lever i en viss gemenskap. Alla i gemenskapen bidrar till att skapa kulturen som reflekterar målsättningarna för framtiden. (Kurki 2010a:67)

Som ledare är man en förebild, gruppleddare och fostrare för målgruppen. Genom dessa roller når man alla sidor av sociokulturell inspiration. Främst är sociokulturell inspiration socialpedagogiskt arbete som går ut på planering. Först utforskar man målgruppen och fastställer målen. Sedan planerar man hur man ska nå målen och reder ut resurserna och därefter genomför man aktiviteterna så att målen klart styr verksamheten. Till sist utvärderar man arbetet för att kunna göra ett bättre jobb nästa

gång och stärka erfarenheten av det som har fungerat. (Kurki 2000:98–107, Hämäläinen & Kurki 1997:50)

Alla pedagogiska metoder som får deltagarna att delta är de rätta. Man bör utgå från gruppen och genom utvärdering på förhand och under själva tillfället komma fram till vad som fungerar bäst för just den enskilda gruppen och individen. (Kurki 2008:108–111, Kurki 2010a:68)

Empowerment kan ske genom att delta i konst- och kulturverksamhet som har sociala färdigheter som mål. Konst- och kulturverksamhet ger en möjlighet för individen att hitta nya resurser och möjligheter att främja det egna välmåendet. Konst- och kulturverksamhet kan stärka den sociala kompetensen, hjälpa till med att lösa konflikter och problem i vardagen och ge en känsla av att man återfått kontrollen över livet. (Hyyppä & Liikanen 2005:132)

I ett nötskal kan man säga att social interaktion människor emellan sporrar mot ett gemensamt mål genom verksamhet, inklusion och socialisation för att nå en bättre självkänsla och genom engagemang uppnå förändring i samhället. (Kurki 2000:89)

2.2.2 Till vem riktar sig social cirkus?

I den sociala cirkusens historia var målgruppen gatubarnen i utvecklingsländer. I västvärlden blev målgruppen barn som marginaliserats på olika sätt. I Mellaneuropa har man redan länge använt sig av social cirkus i socialarbetet i problemförorter, främst med ungdomar. I Finland har verksamheten så småningom inletts med olika målgrupper. (Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013b, Åstrand & Kyytinen 2012)

Social cirkus är till för alla som önskar stärka sina sociala färdigheter på ett nytt och intressant sätt. Cirkusens grenar anpassas till målgruppen. Varje cirkusgrupp är unik. För tillfället ordnas socialcirkusgrupper för skyddshem där målet är att barn och förälder ska finna varandra och ge dem glädje och styrka att orka med vardagen. Barn placerade inom barnskyddet har genom social cirkus inte bara fått en stärkt självkänsla och bättre sociala färdigheter utan även samhörigheten i den nya familjen har stärkts. (Sirkus Magenta 2013) Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Pii Poo i Lempäälä Finland arbetar

främst med personer med funktionsnedsättning och inom äldreomsorgen. (Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013b)

Alla unga är i en livssituation där mycket är turbulent. De har redan många olika erfarenheter i sitt liv som präglar deras person. Individens utveckling är ingalunda färdig i detta skede. Många avvikelser kan ske i utvecklingen men det är inte för sent att stöda en ung i en allmänt accepterad riktning. (Blomberg et al. 2003:45–47)

Unga i Finland presterar mycket bra i skolan, men undersökningar visar att de inte trivs i skolan. En stor del av barnens vakna tid tillbringas i skolan. Skolan utgör en viktig arena för barnens sociala interaktioner. Barnens delaktighet i beslut kring undervisningen saknas och visar sig påverka skolmotivationen negativt. (Harinen & Halme 2012:5).

I rapporten *Kuka ei kuulu joukkoon? Lasten ja nuorten kokema syrjintä Suomessa* (Vem hör inte hit? Diskriminering av barn och unga i Finland) av Kankkunen, Harinen, Nivala & Tapio (2010:28) undersöks hur vanligt det är att diskriminering förekommer bland barn och unga. Resultaten visar att det främst är högstadielärover som upplever diskriminering av varierande art.

Unga behöver stöd av vuxna och jämnåriga i skolan och på fritiden för att fortsätta sin sociala utveckling (Kuure 2001:39). För att unga i dag ska kunna bli självständiga samhällsmedlemmar krävs det att de kan uttrycka sina tankar och känslor. Det gör att de kan stå ut med rastlösheten och bli mer självdisciplinerade (Kurki 2010b:220–221).

Social cirkus lämpar sig utmärkt i socialt arbete med unga när den ungas självsäkerhet och självkänsla behöver stärkas och den unga behöver stöd i att delta i socialt umgänge. Tonåren är en tid i livet då gränser prövas och förhållandet till föräldrarna förändras. I dag finns det många unga som har det jobbigt i hemmet, i skolan eller med vännerna. (Cirque du Soleil 2011:17, Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013b)

Det hör ungdomen till att prova på saker som ser farliga ut. Unga vill ofta utmana sig själva. Genom social cirkus får de unga prova på nya saker och utveckla nya färdigheter i en trygg miljö. Cirkusvärlden är så mångsidig att det finns någonting för alla. De blir uppmuntrade till växelverkan med de andra deltagarna och får känna att de lyckas och gör framsteg. Varje litet framsteg och varje ny sak de lär sig bygger småningom upp

individens möjlighet att möta utmaningar, uppleva framsteg och övervinna sig själv. (Cirque du Soleil 2011:17, Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013b)

I årskurs 7 i högstadiet, då ofta elever från mindre skolor kommer samman med elever från större skolor, stöds inklusionen av att elever och skolpersonal inspireras till bättre gemenskap genom social cirkus.

2.2.3 En kurs i social cirkus för unga

Inom social cirkus i Finland används en modell utvecklad av Circus Elleboog i Nederländerna. Modellen utgår från sociokulturell inspiration. (Circus Elleboog 2009, Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013a). En kurs i social cirkus planeras i samarbete med uppdragsgivaren. Man strävar efter att alltid vara minst två inspiratörer (ledare), där den ena fokuserar mera på utläringen av cirkusgrenen och den andra stöder den sociala växelverkan. I social cirkus ligger vikten i planeringen på att stärka den sociala växelverkan och de sociala färdigheterna genom cirkuskonster. (Kuitu 2013a)

Tillsammans med uppdragsgivaren utarbetas en projektplan där målen för kursen framgår. Målen kan vara att gruppen ska få en bra gruppanda, utveckla sociala kompetenser, hitta egna styrkor eller lära sig disciplin (Åstrand & Kyytinen 2012). Förutom färdigheter som man vill att deltagarna ska bli bättre på nämns antalet träffar och träffstället samt budgeten för kursen. I projektplanen ingår även utvärdering av gruppen före och efter kursen och rapportering samt deltagarnas försäkringar. Det är viktigt att deltagarna inte känner sig stigmatiserade för att de deltar. Av projektplanen framgår också namnet på cirkusen (t.ex. Cirkus Fantastico, vilket kan bytas ut om deltagarna så önskar) som används i informationen. (Kuitu 2013a)

Innehållsplanen är utarbetad av inspiratörerna och innehåller kortfattad information till deltagarna om tid, plats och grenar som kommer att vara aktuella varje gång, så att de bättre kan förbereda sig för följande gång. I början av kursen bekantar sig gruppen med grenar som är mer individuella för att sedan övergå till mer par- och grupporienterade grenar. Dock sker största delen av övningarna i par eller grupper för att främja social interaktion. (Kuitu 2013a)

Inspiratörerna utarbetar en undervisningsplan för varje gång. Planen stöder inspiratörerna i deras samarbete och håller målen tydliga. Strukturen för varje gång är i grunden densamma. Man börjar lektionen med lekar i ring där alla ser varandra. Därefter följer uppvärmning och övningar i den aktuella cirkusgrenen. Mot slutet av varje lektion övas uttrycksförmåga och uppträdande i form av en miniföreställning där alla får visa vad de lärt sig och motta applåder för sitt lyckande, enskilt, parvis eller i grupp. Avslutningsvis följer en avslappningsövning och slutring där gruppen får diskutera och utvärdera sin egen inläring och lektionen i en positiv och konstruktiv anda. (Kuitu 2013a)

Hela kursen avslutas med en cirkusföreställning sammanställd av deltagarna. Omgivningen får delta i arbetet med rekvisita och kulisser samt vara en uppmuntrande publik inför avslutningen. (Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013a)

2.3 Hur social cirkus främjar ungas social inklusion

Här ges en kort sammanfattning av hur social cirkus möter behoven hos unga som blivit placerade att bo utom hemmet. Det är viktigt att komma ihåg att målen för social cirkus ligger i socialpedagogiken och inte i utförandet av cirkuskonster. Inget hindrar att en ung som uppvisar talang och intresse för området också fortsätter med cirkus som hobby.

Sociokulturell inspiration bygger på socialpedagogik som arbetar med hjälp av kulturen (Hämäläinen 1999:72). Empowerment kan ske genom att individen deltar i konst- och kulturverksamhet där målet är att öka de sociala färdigheterna (Hyypä & Liikanen 2005:132). Cirkus är en del av vår kultur som förknippas med artister som utför svåra konster. Det hör ungdomen till att prova på saker som ser farliga ut, social cirkus använder sig av dessa konster och tillämpar dem för att möta målgruppens kunskaps- och färdighetsnivå (Cirque du Soleil 2011:17, Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013b).

Mäkelä & Salo (2012:260) skriver om hur nödvändigt social interaktion är för unga. Social cirkus ger individen möjlighet att genom diskussion om cirkusredskapen kommunicera med de andra deltagarna utan att tränga på. Det ger en trygg omgivning där alla får möjlighet att prova på något nytt och uppleva misslyckande och lyckande tillsammans med de andra deltagarna och inspiratören. Från att först ha bekantat sig

med redskap som är mer individuella övergår man till par- och gruppaktiviteter som möjliggör interaktion (Kuitu 2013a). Detta skapar gemenskap där den unga får ha olika roller och känna sig behövd (Madsen 2006:178).

Harinen & Halme (2012:5) diskuterar hur viktigt det är för unga att känna sig delaktiga och kunna påverka beslut. I social cirkus, som bygger på sociokulturell inspiration, är det möjligt för den unga att påverka utbudet av redskap och de redskap han eller hon själv vill öva med. Alla uppmuntras till att prova på alla redskap och man får själv bestämma vad man vill prova. Eftersom varje lektion avslutas med reflektion över lektionen och diskussion om det kommande har den unga en möjlighet att påverka (Hietaniemi 2013b, Kuitu 2013a).

I undervisningen är alla pedagogiska metoder som får deltagarna att delta de rätta. Inspiratörerna utgår från gruppen och genom utvärdering på förhand och under själva lektionen försöker de komma fram till vad som fungerar bäst för just den enskilda gruppen och individen. (Kurki 2008:108–111, Kurki 2010a:68) Social cirkus ger möjlighet till social interaktion mellan människor som sporrar mot ett gemensamt mål genom övning av cirkuskonster. Det leder till inklusion och socialisation. Individen får en bättre självkänsla och engagemanget kan leda till att samhället förändras.

3 METODVAL: PRODUKTUTVECKLING

Mitt examensarbete är en produktutveckling baserad på expertintervjuer. I och med att det är fråga om expertintervjuer i form av begreppsintervjuer gäller inte samma etiska överväganden som när man intervjuar brukare (Kvale & Brinkmann 2009:163). Experterna kommer fram som källor med sina egna namn. De har gett sitt godtycke genom att ställa upp för intervju (Widberg 2002:110–111).

Forskning kännetecknas av att vara systematisk, informations sökning, data insamling och presentationen. Systematiken stöder forskaren i alla skeden och gör arbetet lätt för en annan individ att följa med och göra lika. (Jacobsen 2007:9–10, Vilkkä & Airaksinen 2003:65)

Ett produktinriktat examensarbete kräver liknande systematik som tillämpas på forskning. En klar redogörelse för hur man har gått tillväga för att nå produkten är

ytterst viktig liksom även den slutliga produkten. Examensarbetet ska beskriva arbetsprocessen med allt det man gjort och de överväganden man har konfronterats med samt lösningar på dessa. Produkten i sin tur ska vara riktad till målgruppen. (Vilkka & Airaksinen 2003:65)

Produktutveckling, i mitt fall framställande av en broschyr, kräver planering, organisering, förverkligande, övervakning, uppföljning och utvärdering (Vilkka & Airaksinen 2003:48,51, Nordberg 2002:21). Broschyrens syfte är att Sirkus Magenta ry ska få understöd för sin verksamhet bland barn i utsatta livssituationer, främst unga som bor utom hemmet. Broschyren bör vara informativ, positiv och föra fram de socialpedagogiska fördelarna med social cirkus på svenska. Broschyren är utvecklad i samråd med uppdragsgivaren.

4 PROJEKTREDOVISNING OCH ETISKA ÖVERVÄGANDEN AV INNEHÅLLSVAL

Här redogör jag för hur arbetet framskridit, hur arbetsprocessen sett ut och hur samarbetspartnern Sirkus Magenta ry påverkat den slutliga produkten. Som framgår av kapitlet *Tidigare forskning* finns det mycket lite information om social cirkus. Här skriver jag om hur jag hittat sådant material som jag valt att ta med i broschyren och på vilka grunder jag valt att lämna bort annat efter etiskt övervägande. Förutom text har Sirkus Magenta ry önskat att broschyren också innehåller bilder. Jag kommer även att redogöra för mina val av texter samt för de ställen där bilderna är tagna och för individerna som uppträder på broschyrens bilder.

4.1 Tidigare forskning och sökning av material

Jag har utfört en litteratursökning i följande vetenskapliga databaser: EBSCOs Sport discus, Academic search elite, Arto, Sage Journals och Emerald samt gjort en snabb sökning i alla huvudstadsregionens bibliotekskataloger.

Sökorden har varit social cirkus, social circus, sosiaalinen sirkus och social pedagogik, social pedagogy, sosiaalipedagogiikka. Jag utvidgade min sökning med sociokulturell inspiration, sosiokulttuurinen innostaminen, socio cultural inspiration utan att få några

användbara undersökningar som källor. Alla de undersökningar som gjorts visade sig vara enbart på kandidatnivå.

Resultatet av litteratursökningen stärker mitt syfte med arbetet. Här i Finland har ett projekt vid namn Sosiaalinen Sirkus -hanke (2009–2011) utförts som en föregångare till Vaikuttava Sirkus -hanke (2011–2014). Forskning i Finland om hur social cirkus främjar den enskilda deltagaren finns inte ännu.

Jag har varit i kontakt med de forskare som jobbar inom ramen för projektet Vaikuttava Sirkus -hanke och de har fått samma resultat som jag i de sökningar som de har gjort. Enligt forskaren Jukka Lindman finns all den litteratur som de har hittat samlat på Vaikuttava Sirkus -hankes webbsida under rubriken *Julkaisuja*. Det material som finns där är till sin natur kompendier eller forskningsarbeten på kandidatnivå som på något sätt kan förknippas med social cirkus genom fysiska färdigheter, kultur, fritidssysslor eller fallstudier.

En manuell sökning visar att de kandidatarbeten som skulle vara relevanta för mitt arbete har använt sig av material på franska eller spanska.

Detta arbete strävar efter att svara på de forskningsfrågor som även används som faktagrund för broschyren genom expertintervjuer och de sociala cirkusars webbsidor som finns allmänt tillgängliga på webben.

I min sökning efter undersökningar och forskningsrapporter hittade jag inget utöver det som redan fanns på Vaikuttava Sirkus -hankes hemsida. Det är ett större forskningsprojekt som pågår i Finland och har heltidsforskare som arbetar för ändamålet. Jag har valt att använda mig av deras material samt Cirque du Soleils material, eftersom de är världsberömda både när det gäller artister med många olika föreställningar runt världen och för deras engagemang när det gäller att sprida social kunskap om social cirkus, vilket de gör under namn Cirque du Monde (Världens cirkus).

Samtidigt som jag arbetade vidare med materialinsamlingen och inhämtningen av fakta om social cirkus för att bättre kunna genomföra expertintervjuerna inledde jag en 20 studiepoängs helhet Social Cirkus på yrkeshögskolan Haaga-Helia, som erbjuder en sådan utbildning som fortbildning för pedagoger. Utbildningen är finansierad av

undervisningsministeriet. Studiehelheten gav mig inspiration och en djupare förståelse för social cirkus. Målet var att vi efter avslutad kurs skulle kunna använda social cirkus som en metod i klasser för att stärka den sociala växelverkan. Jag genomförde mina båda expertintervjuer med våra föreläsare på kursen.

På introduktionsdagarna för kursen tog Kaisa Hietaniemi (2013a) fram sambandet mellan socialpedagogik och cirkus. Teorigrunden var sociokulturell inspiration, vilket stöder mitt arbete och befäster användningen av det i min teoridel. Vidare tog hon upp vikten av inklusion som även jag har valt att fokusera mig på.

Genom expertintervjuerna (15.5.2013) med både Pilvi Kuitu och Kaisa Hietaniemi fann jag det glädjande att de bekräftade allt det som jag redan hittat via olika webbsidor och i häften.

4.2 Layout för broschyren

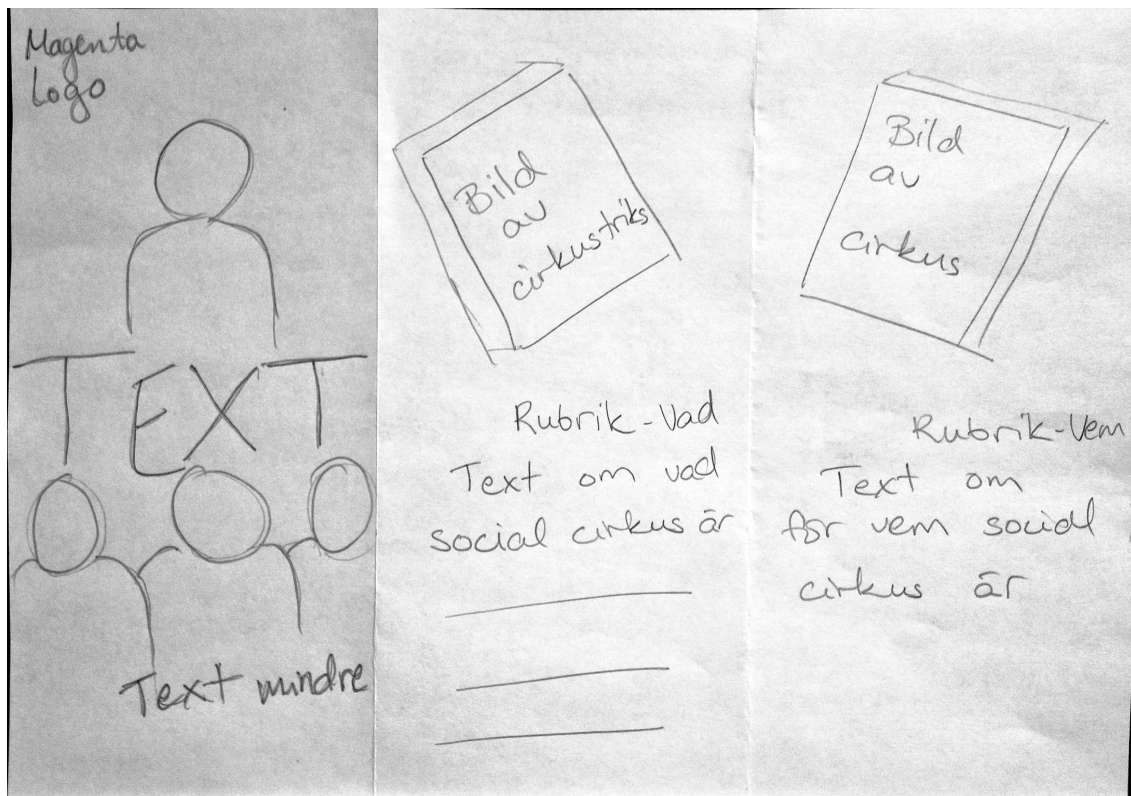
Layouten för min broschyr följer de allmänna regler som Kainulainen och Åberg rekommenderar i sin bok *Mainospainotuotteen ostajan opas* (2004). Enligt Kainulainen och Åberg (2004:40–45) är layouten och typografin viktig att beakta när man gör en broschyr. De rekommenderar att första sidan ska locka läsaren att läsa vidare. Styckerubrikerna ska vara lättlästa och rymmas på en rad. Det bör inte finnas fler än tre olika huvudrubriker utöver den på första sidan.

Typografin är viktig för att mottagaren ska orka läsa hela broschyren. Texten får inte vara för lång eller svårläst. Radlängden ska vara 35–40 tecken. Textens storlek påverkar läsbarheten. Beroende på det typsnitt som används ska storleken vara minst 11. (Kainulainen & Åberg 2004:43)

I samarbete med Sirkus Magenta ry har jag valt storlek A4 för broschyren, som viks i tre lika stora delar. Sirkus Magenta ry logo finns på framsidan medan kontaktuppgifterna finns på baksidan och följer cirkusens specifika färg- och storlekskrav. (se figur 2 och 3)

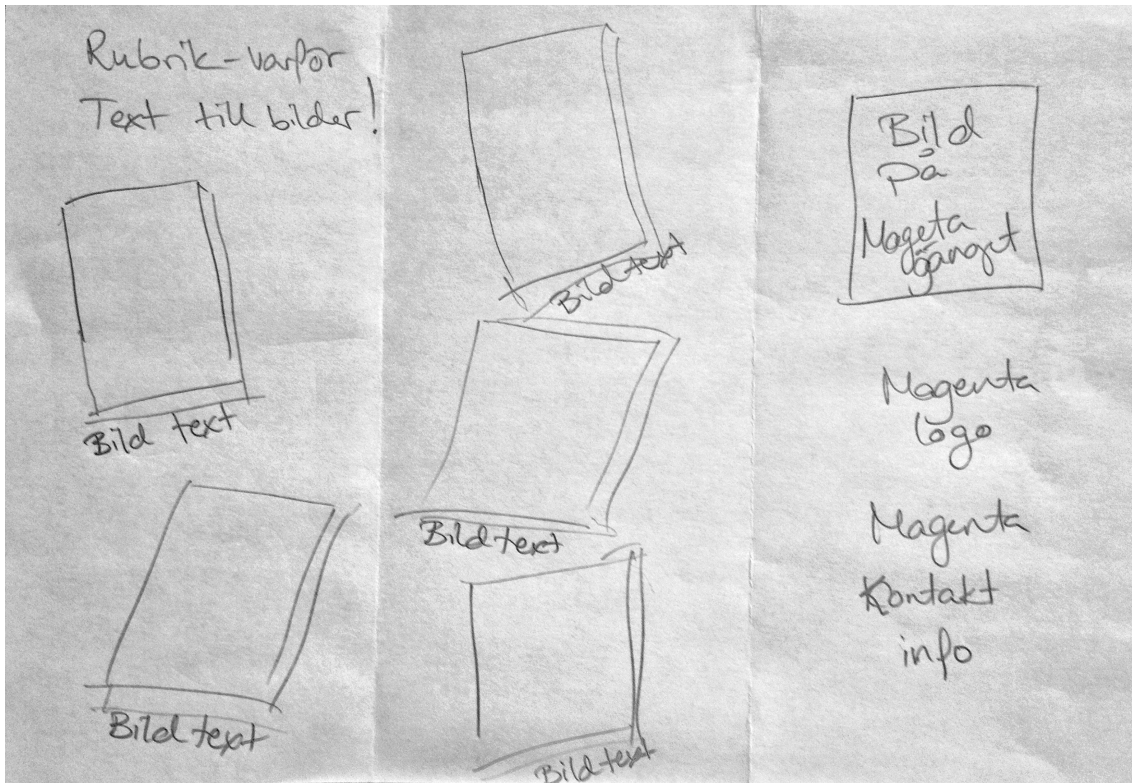
Sirkus Magenta ry:s logofärg är magenta och beaktas i planeringen av broschyren. Budskapet är att social cirkus passar unga, är roligt och stöder och stärker sociala färdigheter samt lämpar sig för alla.

Inne i broschyren (se figur 2) kommer själva texten som berättar vad social cirkus är och till vem den riktar sig. Små bilder av unga personer som håller på med cirkus stöder texten.

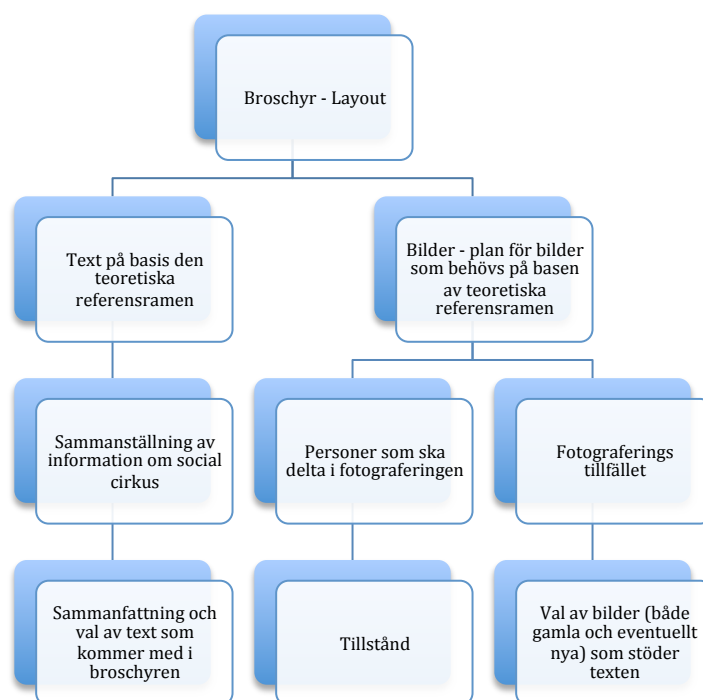
Figur 2 Plan för broschyrens layout, framsidan

På baksidan av broschyren (se figur 3) ska bilder av unga som gör cirkus finnas tillsammans med texter som stöder budskapet om sociala färdigheter. Den sista tredjedelen innehåller Sirkus Magenta ry:s kontaktinformation och en bild på inspiratörerna.

Figur 3. Plan för broschyrens layout, baksidan.

Arbetet är uppdelat i text och bild för att det ska vara lättare att planera vad som behövs för broschyren (se figur 4). För textdelen har jag samlat ihop allt relevant material från kapitel 2 och sammanfattat det i texten. Valet av broschyrtext görs i samråd med Silja Kyytinen från Sirkus Magenta ry efter en sammanställning. Bilder ska dels tas, dels bearbetas. Det krävs tillstånd av dem som medverkar på bilderna. När det gäller de minderåriga har vårdnadshavarna gett sitt tillstånd till bilderna och användningen av dem. Största delen av bilderna är från Sirkus Magenta ry:s eget förråd av bilder, för vilka det redan finns tillstånd att använda i marknadsföringssyfte.

Figur 4. Planering av vad som behövs till broschyren.

Samarbetet med Kyytinen har varit uppmuntrande och fruktbart. I planeringskedet framförde Kyytinen ett önskemål om en tredje informativ ruta som skulle vara riktad till andra än bara barnskyddet. Det förebyggande arbetet har vunnit fotfäste och borde därför också finnas med, enligt henne. Därför blev det en sida färre med bilder och en sida mer med text. Layouten ändrades så att broschyren fick en stor insida med mycket fakta. För att få en färdigt tredelad sida i storleken A4 undersöktes några alternativa program. Publisher blev mitt val, eftersom det innehöll en färdig mall som passade mitt ändamål.

4.3 Val av text för broschyren

Texten till broschyren är baserad på den teoretiska referensramen, dvs. kapitel 2 i detta arbete. Valet av bilder förklaras i följande avsnitt, 4.4. På grund av layouten som i hög utsträckning styrts av uppdragsgivaren finns ytterst begränsat utrymme för text i broschyren. Broschyren är riktad till beslutsfattare och pedagoger inom barnskyddet och kan därför innehålla terminologi som kan vara svårbegriplig för unga. För att undvika känsla av segregation vid deltagande i social cirkus har inte ordet "social" alls nämnts

på första sidan, eftersom det kan upplevas stigmatiserande. Kainulainen & Åberg (2004:43) tar upp hur första sidans text bör vara lockande och fastna i det undermedvetna. Jag vill undvika att deltagarna senare ska behöva finna sig i situationen då det görs reklam för gruppen att ”sociala cirkusgruppen samlas i gymnastiksalen klockan tio”.

Texten på framsidan innefattar Sirkus Magenta ry:s logo i ena hörnet men består främst av en lockande fåordig text: ”Vi övar sociala färdigheter!” Orden ”vi lär ut” diskuterades, men det uppfattades som att de betonar för mycket undervisning, vilket inte direkt hör till socialpedagogikens område. ”Vi övar” ska stå med större bokstäver för att stöda bilden av att alla deltagare är lika viktiga och att man gör cirkus tillsammans. ”Sociala färdigheter!” är målet med social cirkus och betonar vikten av att den sociala cirkusens mål inte ligger på cirkuskonsterna. Varje social cirkus skiljer sig från cirkusskolorna genom sina mål. Vidare stöds valet av uttrycket ”vi övar sociala färdigheter” av socialpedagogikens grunder i och med att det är genom dialog och växelverkan med andra som förändring fås till stånd.

Två bildtexter till bilderna på näst sista sidan när man öppnar broschyren lyder ”Deltagarna blir mer fördomsfria, stärker sin självkänsla och sitt självförtroende” och ”Deltagarna lär sig att ta varandra i beaktande och stärker deras grupptillhörighet och samarbetsförmåga”. Texterna stöder bilden där den första hänvisar till målen på individnivå och den andra på målen på gruppnivå. Att vara inkluderad och ha en känsla av att vara accepterad stöder självkänslan och självförtroendet. Genom det kan fördomarna om och mot andra förändras. Individ- och gruppnivåerna går hand i hand och stöder varandra i det stora målet att nå bättre sociala färdigheter. Individen fostras genom växelverkan med andra, till en medvetenhet om att situationen kan bli bättre. Det ger motivation till förändring av och ansvar för de egna gärningarna. Med bilderna vill jag locka läsaren att fortsätta till insidan.

På insidan redogörs för vad social cirkus är. Mycket kort och klart framförs budskapet att det är de sociala färdigheterna som övas upp genom cirkuskonster. Rubriken ”Vad är social cirkus” ska locka läsaren att få svar på frågan om vilket arbetssätt som kommer att leda till att de sociala färdigheterna förbättras. Kort sammanfattat är social cirkus ”Ett innovativt sätt att använda cirkusens redskap, cirkuskonster och den stödjande

cirkusandan för att förbättra individens sociala färdigheter”. Det är individen som i grupper bildar kulturen och genom kulturen har alla en möjlighet att känna tillhörighet, vara inkluderade.

Eftersom broschyren är riktad till pedagoger och beslutsfattare krävs en teoribas som de kan relatera liksom också en kortfattad redogörelse för kärnan i teorin: ”Sociokulturell inspiration som åstadkommer rörelse med tyngdpunkt på inklusion och känsla av tillhörighet.” Genom att föra fram teoribasen gör jag läsarna påmind om vad det hela handlar om och ger dem möjlighet att ta reda på mer om de så önskar. Teorigrunden för social cirkus utgörs av sociokulturell inspiration, där cirkusens alla delområden används för att inspirera individen till växelverkan med andra.

Även om det finns ett helt stycke om vem social cirkus riktar sig till, bör målgruppen särskilt poängteras. Då kan den som bara snabbt tänkt ögna sig igenom broschyren få målgruppen klar för sig. ”Social cirkus lämpar sig utmärkt i socialt arbete med unga, där den ungas självsäkerhet och självkänsla behöver stärkas och den unga behöver stöd i att delta i socialt umgänge.”

Kyytinen har önskat att broschyren även inkluderar unga utanför barnskyddet. Sirkus Magenta ry arbetar med grupptillhörighet i årskurs 7 samt med att stöda övergången från lågstadiet till högstadiet. Förebyggande arbete med unga har hjälpt unga att känna sig hemma i den nya skolan och klassen. Den mittersta sidan handlar om den målgrupp som social cirkus kan rikta sig till. Social cirkus passar för alla oberoende av ålder och kön och den är oberoende av fysiska färdigheter. Mot denna bakgrund väljer jag dock att i broschyren, som främst gäller social cirkus för unga, ta fram vad just unga kan ha för fördelar av den. Val av målgrupp var Sirkus Magenta ry:s önskan i och med att den redan arbetar med unga och inom barnskyddet på finska och har fått mycket goda relationer till båda.

På Kyytinens begäran har en av bild sidorna ersatts med en mer allmän text om vem social cirkus är för. Med rubriken ”Social cirkus för vem?” ”Social cirkus är till för alla som önskar stärka sina sociala färdigheter på ett nytt och intressant sätt. Cirkusens grenar anpassas till målgruppen. Varje cirkusgrupp är unik. Det hör ungdomen till att prova på saker som ser farliga ut, de vill ofta utmana sig själva. Genom social cirkus får de unga prova på nya saker och utveckla nya färdigheter i en trygg miljö. Cirkusvärlden

är så mångsidig att det finns någonting för alla.” Texten inkluderar alla och berättar på ett mer allmänt plan om hur unga kan ha nytta av social cirkus. Cirkusens redskap och konster erbjuder deltagarna möjligheten att prova i en trygg miljö på sådant de aldrig gjort förut. De lär sig att visa respekt och ta varandra i beaktande, vilket stöder deras grupptillhörighet och leder till bättre samarbetsförmåga.

Målgruppsbeskrivningen ”Barnskyddets unga” är kort och inkluderar alla unga som har kontakt med barnskyddet. Det inkluderar båda könen, alla etniska bakgrunder utan att begränsa psykiska och fysiska funktioner. Däremot begränsas åldern en aning. Genom att använda ordet ”unga” inkluderas fler, eftersom det kan uppfattas bredare än ”tonåringar”. Att samla individer i likartade livssituationer och utvecklingsstadier ger möjlighet att uppleva kamratstöd under cirkusens gång.

”Barn som blir placerade utom hemmet har stort behov av stöd och gemenskap. Deras vardag är konkret och förknippad med vardagliga sysslor. I social cirkus tar vi fram skämt och skoj för att stöda barnens emotionella utveckling mot en mer positiv emotionell utveckling och upplevd trygghet.” Med dessa meningar vill jag föra fram att Sirkus Magenta ry:s inspiratörer har en förståelse för unga inom barnskyddet. Att bemöta unga i svåra situationer är viktigt, eftersom de redan varit med om mycket tunga händelser. Relationerna i familjen som borde vara den trygghet de unga kan bygga på kanske inte finns. Tolerans för det avvikande samtidigt som stöd till inklusion och nya positiva erfarenheter stöder de ungas inklusion i samhället.

”Att bli accepterad och inkluderad kan vara avgörande för den ungas utveckling då familjens vuxna har problem. All kreativ verksamhet stöder barnet att det ska få kontakt med hela skalan av känslor, även de känslor som har trängts undan.” Inspiratörerna förstår de ungas utveckling och behov samt vikten av att kunna ha roligt i en tung situation. Att nå inklusion där diversitet är normen skapar möjlighet för alla att delta i samhället.

Sista sidan är till för kontaktuppgifterna. Föreningens namn, adress, telefonnummer och den allmänna e-postadressen anges enligt samma modell som används på Sirkus Magenta ry:s hemsida och i annan marknadsföring. Det är viktigt att ha med denna information så att läsaren har möjlighet att kontakta Sirkus Magenta ry. Därtill finns även en uppgift om att broschyren är en produkt av detta examensarbete samt en länk

till själva examensarbetet. I hopp om att det kan finnas individer som vill få mera information om social cirkus.

4.4 Bilderna i broschyren

Silja Kyytinen på Sirkus Magenta ry och jag diskuterade personerna som skulle vara våra modeller i broschyren och vi har etiskt övervägt användningen av autentiska aktörer. Kyytinen har gamla bilder med autentiska aktörer som Sirkus Magenta ry har tillstånd för att använda i sin marknadsföring. Vi kom fram till att nya bilder som kan behövas för broschyren inte skulle få vara förknippade med verkliga situationer utan att de är frivilliga barn och vuxna från våra egna bekantskapskretsar samt arbetare på Sirkus Magenta ry som frivilligt vill stöda mitt examensarbete och Sirkus Magenta ry:s framgång. Alla bilder som jag använder har jag fått tillstånd att använda med förbehållet att fotografens namn syns vid varje bild. En av fotograferna önskade även att företagets namn skulle stå före namnet, därför finns en sådan uppgift bara för en av bilderna.

Cirkus förknippas med att ha roligt och bildens modeller ska därför också ge intryck av glädje. Målet med bilderna är att de ska stöda texten. Förutom bilderna på Sirkus Magenta ry:s personal har jag strävat efter att deltagarnas ålder ska gå att förknippa med ordet ”unga”.

Pärmen eller första sidan med Sirkus Magenta ry:s logo och texten ”Vi övar sociala färdigheter” berättar om vuxna som arbetar för Sirkus Magenta ry och om unga. Genom att bilden stöda ”vi”-andan med både unga och vuxna på första sidan vill jag poängtera för läsaren att det handlar om sociala färdigheter som övas upp gemensamt. Sociokulturell inspiration, som utgör teorigrunden, betonar inspiratörens roll som deltagare. Ledaren har en ledande men deltagande roll, vilket också är inspiratörens roll till en början. Alla i gruppen är inkluderade i övningen, ingen står utanför. Jonglering används ofta som en gren för att deltagarna ska lära känna varandra och ta en första kontakt med främmande deltagare. Övningen sker tillsammans medan den fysiska kontakten är minimal. Följande steg till kontakt sker genom att man jonglerar i par. Bilden uttrycker koncentration och förundran samt lyckande.

Insidan börjar med en text om social cirkus. Texten berättar om den sociokulturella rörelsen och om cirkusanda. Jag valde en bild som konkret uttrycker samarbete och

rörelse och där man samtidigt i bakgrunden ser olika redskap i användning. Bilden visar enbart unga individer som utövar social cirkus. En del deltagare är fartfyllda och klädda i gymnastikkläder medan andra har jeans på sig – alla är välkomna.

Social cirkus är till för alla. Det är en trygg miljö att prova på sådant som kan anses vara farligt. Jag vill föra fram att målet inte är själva utförandet utan alla de sociala färdigheter som övas genom utförandet genom bilden av flickan som står på en annans axlar och vågar ta risken att stå där utan stöd av vännen, samtidigt som vännen bredvid uppmuntrar henne. Samtidigt uttrycker bilden att alla inte behöver våga eller kunna samma saker, för det finns något för alla. Bilden är också ett medvetet val för att förmedla att social cirkus har ett universellt språk och kan stöda alla: på bilden syns unga av annan etnisk bakgrund än majoriteten i Finland.

På sidan ”Barnskyddets unga” har jag valt Sirkus Magenta ry:s maskot clownen. Maskotbilden har många positiva attribut och den associerar till att man får komma just sådan som man är. Det är ingen skillnad om man är flicka eller pojke, glad eller ledsen. Clownen används för att utforska känslor, den röda näsan ger lov att känna känslor som är svåra och förträngda i andra tillfällen. Alla känslor är lovliga för clownen och kan även överdrivas. Att våga klä ut sig kräver trygghet och självförtroende samtidigt som det är tillåtet att fåna sig och skämta. Bildvinkeln visar att barnen inte har makten. Att ge unga en chans att påverka sin egen situation. Inom social cirkus lyssnar inspiratörerna lyhört på vad de unga deltagarna vill göra och kan därigenom bättre reflektera över valda övningar i framtiden utan att målen förändras.

På den första vikta tredjedelen av broschyrens andra sida har jag velat sammanfatta social cirkus med två lockande bilder som stöder textstyckena om individens mål och gruppens mål. Den övre bilden är den enda som jag själv planerat och utfört. Jag ville ha med luftakrobatik som ser otroligt utmanande ut medan det är möjligt och tryggt att genomföra när miljön är den rätta. Den nedre bilden illustrerar samarbete – en del stöder, andra blir stödda. Det finns en plats för alla med utmaningar i rätta proportioner. Rummet där pyramiden utförs förmedlar att social cirkus går att genomföra i olika utrymmen. Det kräver inte en speciell sal.

Bilden på inspiratörerna, som även finns på föreningens webbplats, passar bra på sidan med kontaktuppgifterna. Bilden används i allmän marknadsföring och föreställer dem

som grundat Sirkus Magenta ry. Bilden visar också en rolig och kreativ sida hos inspiratörerna. Tröskeln att ta kontakt med inspiratörerna är låg och alla frågor är tillåtna samtidigt som bilden ger en inblick i den energi och gemenskap som finns på Sirkus Magenta ry. Detta var den enda bild som Sirkus Magenta ry inte hade färdigt tillstånd till. Genom e-postkontakt med företaget och fotografen fick jag snabbt tillstånd till bilden.

5 RESULTAT: BROSCHYREN

Social Cirkus

Vad är social cirkus?

Ett innovativt sätt att använda cirkusens redskap, cirkuskonster och stödjande cirkusandan för att förbättra individers sociala färdigheter.

Sociokulturell inspiration som åstadkommer rörelse med tyngdpunkt på inklusion och känslan av tillhörighet.

Social cirkus lämpar sig utmärkt i socialt arbete med unga, där den ungas självsäkerhet och självkänsla behöver stärkas och den unga behöver stöd i att delta i socialt umgänge.

Bild: Niklas Melto

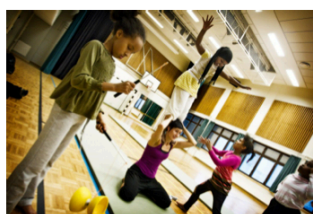

Bild: Niklas Melto

Social Cirkus för vem?

Social cirkus är till för alla som önskar stärka sina sociala färdigheter på ett nytt och intressant sätt.

Cirkusens grenar anpassas till målgruppen, varje cirkusgrupp är unik. Det hör ungdomen till att prova på saker som ser farliga ut, de vill ofta utmana sig själva.

Genom social cirkus får de unga prova på nya saker och utveckla nya färdigheter i en trygg miljö. Cirkusvärlden är så mångsidig att det finns någonting för alla.

Barnskyddets unga

Barn som blir placerade utom hemmet har stort behov av stöd och gemenskap. Deras vardag är konkret och förknippad med vardagliga sysslor. I social cirkus tar vi fram skämt och skoj för att stödja barnens emotionella utveckling mot en mer positiv emotionell utveckling och upplevd trygghet.

Att bli accepterad och inkluderad kan vara avgörande för den ungas utveckling när familjens vuxna har problem. All kreativ verksamhet stöder barnet att få kontakt med hela skalan av känslor, även de känslor som har trängts undan.

Bild: Topi Huring

Figur 5. Broschyrens första sida. Insidan på broschyren med information om social cirkus.

Det var mycket enkelt att lägga ihop broschyren (se figur 5 och 6) när texten väl var färdig. Den färdiga texten lade jag in i Publisher-programmet. Varje bild valdes för att stöda det som stod i texten samtidigt som de skulle täcka så många olika cirkusdiscipliner som möjligt. Jag hade ett separat dokument med den färdiga texten och bilderna. Det var bara att manuellt flytta över allt på rätt plats i broschyren. Jag ändrade färgskalan för att möta Sirkus Magenta ry:s önskemål. Publisher har stödlinjer som

hjälp till att få allt centrerat och i linje. Storleken på rubrikerna och texten uppfyllde redan minimikraven i Publisher. Jag valde att ha ett större typsnitt, eftersom jag tyckte att det såg snyggare ut.

Bild: Raymond Causton

Deltagarna blir mer fördomsfria, stärker sin självkänsla och sitt självförtroende.

Bild: Silja Kyytinen

Deltagarna lär sig att ta varandra i beaktande och stärker deras grupp-tillhörighet och samarbetsförmåga.

Bild: Compiz/ Pekka Spola

Sirkus Magenta ry

CIRKO-keskus

Gasverksgatan 1
00540 Helsingfors

info@sirkusmagenta.fi
+358 44 0745525

Vi övar
sociala färdigheter

Bild: Nikka Melko

Brochuren är en produkt av Yrkehögskolan ARCADA:s socionom studerande Betty Caustons examensarbete. Hela arbetet finns att läsa på <http://www.theseus.fi/>

Figur 6. Broschyrens andra sida. Första vikt tredjedelen, baksidan och framsidan på broschyren.

Att spara broschyren som en PDF-version (se bilaga 2) för att kunna skicka den per e-post utan att själva layouten eller texten skulle förändras var ett beslut som kom till av en ren slump när jag skulle skicka den första Publisher-versionen till Kyytinen för kommentarer. Arbetet var för stort för e-posten, så det var behändigt att spara det som en PDF-fil som tog betydligt mindre utrymme och samtidigt garanterade att inget skulle flytta på sig. Fördelen med att kunna skicka en PDF-version ledde till att den blev inkluderad i detta arbete fast det inte var meningen från början.

6 DISKUSSION OCH FÖRSLAG PÅ FORTSATT FORSKNING

Jag upplever att jag har haft lätt att samarbeta med Kyytinen från Sirkus Magenta ry. Hon har en mycket stark socialpedagogisk syn på arbete med unga. Det har varit

uppmuntrande och i många fall har vi delat samma åsikt. Sirkus Magenta ry:s vilja har starkt styrt slutresultatet och det har varit lätt att följa Kyytinens riktlinjer och önskemål då de har sammanfallit med både teorin, litteraturen och min egen åsikt och uppfattning. Mitt arbete styrdes starkt av Sirkus Magenta ry:s önskemål om en broschyr för att kunna påbörja verksamhet inom det svenskspråkiga barnskyddet i huvudstadsregionen. Då samarbetet började var målgruppen snävt avgränsat till vuxna som arbetar med unga som är placerade att bo utom hemmet. Under själva arbetets gång önskade Kyytinen utvidga detta till alla unga inom barnskyddet. Därför motsvarar den teoretiska referensramen inte helt produkten. Produkten är riktad till vuxna som arbetar inom alla områden av barnskyddet.

Att genomföra en produktutveckling i form av en broschyr har varit bra. Social cirkus i Finland är bara i sin början och det finns inte mycket forskning om det ännu. Att alternativt ha en annan slutprodukt än en broschyr kan ha varit användbart för att sprida information om verksamheten. Det är kanske en idé för fortsatt forskning. Själv tror jag att en presentation med möjlighet till diskussion i slutet för dem som arbetar inom barnskyddet kan vara ett lämpligt koncept. Under min praktik på Sirkus Magenta ry var jag ett par gånger bjuden till olika tillfällen för att tala om social cirkus på finska där deltagarna i slutet hade möjlighet att ställa frågor. Efter presentationen och under kaffet kom många för att fråga hur man just i deras verksamhet skulle kunna tillämpa social cirkus som metod för unga att uppnå bättre sociala färdigheter. Många av dessa kontakter har lett till fortsatt samarbete.

Det vore intressant att veta vad forskarna inom projektet Vaikuttava Sirkus -hanke har kommit fram till. I och med att social cirkus riktar sig till så många olika målgrupper skulle det vara intressant att forska i hur personalen upplever social cirkus. Eftersom målet är att få hela omgivningen att medverka har personalen en mycket viktig roll.

Under min praktiktid på Sirkus Magenta ry fick jag en idé om kompendier som skulle kunna vägleda ledare inom social cirkus i planeringen och uppbyggnaden av deras lektioner. En annan tanke som slog mig är att det kunde finnas ett behov av en databas för lekar och övningar som är viktiga i olika åldrar – en databas där ledarna själva skulle kunna fylla på med idéer om sådant som fungerat för dem.

Under min praktik fick jag möjlighet att tala om social cirkus på olika arenor. Personer som arbetar med människor i olika åldrar har blivit inspirerade av att prova på social cirkus. Att genomföra en kurs i social cirkus för sådana som frångått sin frihet är något som ännu inte har genomförts i Finland.

Med tanke på fortsatt forskning rekommenderar jag att man väntar tills projektet Vaikuttava Sirkus publicerat sin rapport i början av 2014 för att se vilka målgrupper projektet inte haft möjlighet att inkludera och för att kunna använda de mätinstrument som utarbetats inom ramen för projektet.

KÄLLOR

Barnskyddslagen. 13.4.2007/417 Finlands lag uppdaterad version. Tillgänglig: www.Finlex.fi Hämtad 28.9.2013

Björkfors, T & Lind, K. 2009. *Inuti ett cirkushjärta Inside a circus heart*. Värnamo: Cirkus Cirkör, s. 120

Blomberg, A. Almkvist, K & Tjus, T. 2003. *Kliniskbarnpsykologi – Utveckling på avvägar*. Stockholm: Natur & Kultur, s. 367

Caravan. 2011. *Framework of competences for social circus trainers*. Tillgänglig: <http://www.caravancircusnetwork.eu> Hämtat:10.2.2013

Circus Elleboog. 2009. *What methodology for social circus?* Caravan Local Activity Tillgänglig: http://www.caravancircusnetwork.eu/assets/images/Caravan%20network/Publications/Amsterdam_What%20methodology%20for%20social%20circus.pdf Hämtat:12.1.2013

Cirque du Soleil. 2011. *The Circus and Social Intervention* Tillgänglig: www.cirquedusoleil.com Hämtat: 27.12.2012

Harinen, P & Halme, J. 2012. *Hyvä, paha koulu Kouluhyvinvointia hakemassa*. Suomen UNICEF och Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura verkkojulkaisu 56 Tillgänglig: http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/Hyva_paha_koulu.pdf Hämtat 21.8.2013

Heinonen, H. Väisänen, A & Hippi, T 2012. *Miten lastensuojelun kustannukset kertyvät?* Lastensuojelun Keskusliitto. Tillgänglig: http://www.lskl.fi/files/1518/Miten_lastensuojelun_kustannukset_kertyvat.pdf Hämtat: 4.10.2013

Hietaniemi, K. 2013a. *Sosiaalisen sirkuksen*. [muntl.]. Föreläsning 5.2.2013 Sosiaalisen sirkuksen täydennyskoulutus 2013- Ammattikorkeakoulu Haaga-Helia, Lempäälä

Hietaniemi, K. 2013b. [muntl.]. Expert intervju 15.5 2013. Lempäälä

Hyypä, M.T. & Liikanen, H-L. 2005. *Kulttuuri ja terveys*. Helsingfors: Edita, s. 188

Hämäläinen, J. 1999. *Johdatus sosiaalipedagogiikkaan*. Kuopio: Kuopion yliopisto, s. 104

Hämäläinen, J & Kurki, L. 1997. *Sosiaalipedagogiikka*. Borgå: WSOY, s. 254

Jacobsen, D. 2007. *Förståelse, beskrivning och förklaring- Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur, s. 316

Jahnukainen M. & Järvinen T. 2001. Kuka meistä onkaan syrjäytynyt? I:M. Suutari (toim.) *Vallattomat marginaalit. Yhteisöllisyyksiä nuoruudessa ja yhteiskunnan reunoilla*. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 20, 125—152.

Kainulainen, J & Åberg, K. 2004. *Mainospainotuotteen ostajan opas*. Jyväskylä: Docendo Finland, s. 241

Kankkunen, P. Harinen, P. Nivala, E & Tapio, M. 2010. *Kuka ei kuulu joukoon? Lasten ja nuorten kokemus syrjintä Suomessa*. Sisäministeriö julkaisu 36/2010 s54
Tillgänglig: http://yhdenvertaisuus-fi-bin.directo.fi/@Bin/e0e149377c03837b2456c3f2fbac876b/1377066518/application/pdf/170473/Kuka%20ei%20kuulu%20joukoon%20JULKAISU%20SM36_2010.pdf
Hämtad 21.8.2013

Keltikangas-Järvinen, L. 2010. *Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot*. Juva: WSOY, s. 263

Kuitu, P. 2013a. *Sosiaalisen sirkuksen työpajamalli*. [muntl.]. Föreläsning 5.3.2013 Sosiaalisen sirkuksen täydennyskoulutus 2013- Ammattikorkeakoulu Haaga-Helia, Lempäälä

Kuitu, P. 2013b. [muntl.]. Expert intervju 15.5.2013. Lempäälä

Kuoppala, T & Säkkinen, S. 2012. *Barnskydd 2011*. Statistikrapport 26/2012, 27.11.2012 Finlands officiella statistik, Barnskydd, Institutet för hälsa och välfärd. Helsingfors. Tillgänglig: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90891/Tr26_12.pdf?sequence=5

Hämtat 20.9.2013

Kurki, L. 2000. *Sociokulttuurinen innostaminen*. Tammerfors: Vastapaino, s188

- Kurki, L.** 2008. *Innostava matkailu- Sociokulttuurinen innostaminen ja vapaa aika*. Helsingfors: Finnlectura, s. 245
- Kurki, L.** 2010a. Ungdomsfostran inom ramen för sociokulturell inspiration. I: Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (red.) *Ungdomsfostrans teori – utgångspunkter och inlägg*. Nätverket för ungdomsforskning/Ungdomsforskningssällskapet, s64-78, Tillgänglig: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/ungdomsfostransteori.pdf>
Hämtad 20.2.2013
- Kurki, L.** 2010b. Nuorisokasvatus Sociokulttuurisen innostamisen kehyksessä. I: Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (toim.) *Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja*. 2. förnyade uppl. Tammerfors: Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto: Julkaisu 73, s. 201-228
- Kuure, T(red).** 2001. *Aikuistumisen Pullonkaulat*. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisu 16. Helsingfors: Stakes, s. 136
- Kvale, S & Brinkmann, S.** 2009. *Den kvalitativa forsknings intervjun*. Lund: Studentlitteratur, s. 370
- Madsen, B.** 2001. *Socialpedagogik*. Lund: Studentlitteratur, s. 244
- Madsen, B.** 2006. *Socialpedagogik- Integration och inklusion i det moderna samhället*. Lund: Studentlitteratur, s. 301
- Mäkelä, J & Salo, S.** 2012. Varhaisen vuorovaikutussuhteen häiriöiden tunnistaminen ja hoitaminen. I: Söderholm, Annlis & Kivitie-Kallio, Satu. (red.) 2012. 2 uppl. *Lapsen kaltoinkohtelu*. Helsingfors: Duodecim, s. 260-268
- Nordberg, K.** 2002. *Projekt handboken- Planera, leda och värdera*. 4 uppl. Borlänge: Förlags AB Björnen, s. 116
- Räty, T.** 2010. *Lastensuojelulaki – käytäntö ja soveltaminen*. Helsingfors: Edita, s. 576
- Saastamoinen, K.** 2010. *Lapsen asema sijaishuollossa – käsikirja arjen toimintaan*. Helsingfors: Edita, s. 370

Salmi, M. Sauli, H & Kammi-Taskula, J. 2010. Lasten ja lapsiperheiden asema nyky-Suomessa I: Söderholm, Annlis & Kivitie-Kallio, Satu. (red.) 2012. *Lapsen kaltoinkohtelu*. 2 uppl. Helsingfors: Duodecim, s. 22-47

Sinkkonen, J. 2012. Mitä tulisi ottaa huomioon lasta sijoitettaessa. I: Söderholm, Annlis & Kivitie-Kallio, Satu. (red.) 2012. *Lapsen kaltoinkohtelu*. 2 uppl. Helsingfors: Duodecim, s. 269-277

Sirkus Magenta. 2011. *Sosiaalinen Sirkus*. Tillgänglig: <http://sirkusmagenta.fi/wp3/sosiaalinen-sirkus/> Hämtat: 10.2.2013

Solantaus, T. 2012. Lapsi ja vanhemman mielenterveyden häiriöt. I: Söderholm, Annlis & Kivitie-Kallio, Satu. (red.) 2012. *Lapsen kaltoinkohtelu*. 2 uppl. Helsingfors: Duodecim, s. 239-252

Statistikcentralen. 2013. *Barnskydd 2003-2013*. THL, SOTKANet tilsasto ja indikkaattoripankki. Tillgängligt: www.sotkanet.fi Hämtat: 23.9.2013

Söderholm, A & Kivitie-Kallio, S. 2012. Lapsen kaltoinkohtelu – ihmisoikeuskysymys ja kansanterveysongelma I: Söderholm, Annlis & Kivitie-Kallio, Satu. (red.) 2012. *Lapsen kaltoinkohtelu* 2 uppl. Helsingfors: Duodecim, s. 14-21

Taskinen, S. 2007. *Barnskyddslag (417/2007) Tillämpningsguide*. Helsingfors: Stakes, Handböcker 69, s. 134

UNESCO. 1994. *Salamanca-deklarationen*. Svenska Unescorådets skriftserie Tillgänglig: <http://www.unesco.se/shared/document/skrifter/Salamancadeklarationen%20och%20Salamanca+5%20Nr%201-2001.pdf> Hämtat: 29.1.2013

Vilkka, H & Airaksinen, T. 2003. *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Helsingfors: Tammi, s. 168

Widerberg, K. 2002. *Kvalitativforskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur, s232

Åstrand, R & Kyytinen, S. 2012. *Sosiaalinen sirkus nuoren kasvun tukena*. Cirko – Uuden Sirkuksen Keskus. Tillgänglig: <http://www.nal.fi/binary/file/-/id/15/fid/419> Hämtad: 12.1.2013

BILAGOR

1. Tillstånd för fotografering samt användning av foton.

Informerat samtycket till fotografering och användningen av fotografierna

Respondenten tillåter härmed att Betty Causton får använda sig av fotografierna som tas under fotograferingstillfället **datum och tid** i sitt examensarbete och slutprodukten, broschyren för Sirkus Magenta, vars syfte är att informera om social cirkus till beslutsfattare för att främja ungas välmående genom social cirkus metoder. Respondenten vet vad examensarbetet handlar om samt vilka bilder som kommer att användas för arbetet.

Vårdhavarens samtycke till fotografering av minderårig.

2. Broschyren

Bild: Raymond Causton

Deltagarna blir mer fördomsfria, stärker sin självkänsla och sitt självförtroende.

Bild: Silja Kyyrönen

Deltagarna lär sig att ta varandra i beaktande och stärker deras grupp-tillhörighet och samarbetsförmåga.

Bild: Compex/ Pekka Spole

Sirkus Magenta ry

CIRKO-keskus

Gasverksgatan 1
00540 Helsingfors

info@sirkusmagenta.fi
+358 44 0745525

Vi övar
sociala färdigheter

Bild: Nikka Melto

Brochyn är en produkt av Yrkehögskolan ARCADAs socionom studerande Betty Caustons examensarbete. Hela arbetet finns att läsa på <http://www.theseus.fi/>

Social Cirkus

Vad är social cirkus?

Ett innovativt sätt att använda cirkusens redskap, cirkuskonster och stödjande cirkusandan för att förbättra individers sociala färdigheter.

Sociokulturell inspiration som åstadkommer rörelse med tyngdpunkt på inklusion och känslan av tillhörighet.

Social cirkus lämpar sig utmärkt i socialt arbete med unga, där den ungas självsäkerhet och självkänsla behöver stärkas och den ungas behov av stöd i att delta i socialt umgänge.

Bild: Niklas Melto

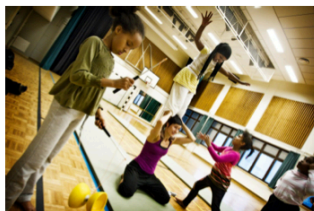

Bild: Niklas Melto

Social Cirkus för vem?

Social cirkus är till för alla som önskar stärka sina sociala färdigheter på ett nytt och intressant sätt.

Cirkusens grenar anpassas till målgruppen, varje cirkusgrupp är unik. Det hör ungdomen till att prova på saker som ser farliga ut, de vill ofta utmana sig själva.

Genom social cirkus får de unga prova på nya saker och utveckla nya färdigheter i en trygg miljö. Cirkusvärlden är så mångsidig att det finns någonting för alla.

Barnskyddets unga

Barn som blir placerade utom hemmet har stort behov av stöd och gemenskap. Deras vardag är konkret och förknippad med vardagliga sysslor. I social cirkus tar vi fram skämt och skoj för att stötta barnens emotionella utveckling mot en mer positiv emotionell utveckling och upplevd trygghet.

Att bli accepterad och inkluderad kan vara avgörande för den ungas utveckling när familjens vuxna har problem. All kreativ verksamhet stöder barnet att få kontakt med hela skalan av känslor, även de känslor som har trängts undan.

Bild: Topi Hurg